

VASTE COMMISSIE VOOR
TAALTOEZICHT

08-02-1996

De heer J. VANDE LANOTTE
Vice-Eerste minister en
minister van Binnenlandse
Zaken

Koningsstraat 62

1000 BRUSSEL

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

27.239/I/PF
JP/MM

Betreft: Klein zegel van de Staat - Kenspreuk - Duitse taal.

Mijnheer de Vice-Eerste Minister,

Op 18 januari 1996 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een onderzoek gewijd aan uw vraag om advies van 14 december 1995, waarbij u de vragen overmaakte die u werden gesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Dienst Ridderorden.

Deze dienst vraagt of er naast het model van zegel met het wapenschild van de Staat en 's lands tweetalige kenspreuk "L'Union fait la force - Eendracht maakt Macht" ook een model bestaat waarin de spreuk in het Duits (Einigkeit macht stark) voorkomt; zo ja, welk model dat dan is en, zo neen, of er bij de tweetalige tekst een Duitstalige vermelding mag worden gevoegd.

U stipt aan dat de tekst die voortkomt uit het koninklijk besluit van 17 maart (of mei) 1837, 's lands zegel met dito kenspreuk enkel in het Frans bepaalt en dat die kenspreuk voortspuit uit artikel 125 van de Grondwet, dat thans artikel 193 is geworden.

U laat opmerken dat artikel 189 van de Grondwet bepaalt dat haar tekst wordt gesteld in het Frans, het Nederlands en het Duits, en dat de kenspreuk door artikel 193 in de drie landstalen wordt geformuleerd.

Per slot van rekening, vraagt u een antwoord i.v.m. de volgende punten:

- 1) moet de kenspreuk op het klein zegel van de Staat het voorwerp uitmaken van meertalige vermeldingen ?
- 2) moeten er, integendeel, drie verschillende versies van het zegel bestaan, telkens in de gebruikte taal, en, zo ja, welke maatstaf zal bepalen welke taal dient te worden gebruikt ?
- 3) indien er voor meertalige vermeldingen wordt geopteerd, dienen de vermeldingen in de drie talen (Frans, Nederlands, Duits) dan noodzakelijkerwijze altijd te worden gebruikt ?
- 4) in welke volgorde moeten, in deze laatste hypothese, de meertalige vermeldingen voorkomen ?
- 5) gelet op het feit dat het zegel niet enkel in België wordt gebruikt, maar ook door het diplomatisch en consulaire personeel in het buitenland, dient ook dat aspect in het antwoord aan bod te komen.

In haar advies 11.236 van 13 november 1980 oordeelde de VCT dat 's lands zegel, dat voorkomt op de BTW-tickets - door de wet voorgeschreven documenten in de zin van artikel 52 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), in het Nederlandse en het Franse taalgebied diende gesteld te zijn in de taal van die gebieden, in Brussel-Hoofdstad, in het Nederlands, het Frans of beide talen volgens de keuze van de belastingplichtige en in de gemeenten van het Duitse taalgebied in het Duits. Op te merken valt dat de tekst en het uitzicht van 's lands zegel dat op de BTW-tickets voorkomt, werden vastgesteld bij koninklijk besluit van 11 augustus 1972 (thans vervangen door het KB van 29 december 1992). Het ging om een leeuw omringd door de vermeldingen Etat belge-Belgische Staat.

In haar advies 11.184 van 21 oktober 1982 stemde de VCT in met een voorstel van de minister van Financiën om voor de ontvangstbewijzen die door de BTW-reglementering werden voorgeschreven één enkel zegel te gebruiken: een leeuw met het woord "BELG". De VCT suggereerde niettemin de letter "B" te gebruiken, zoals het geval is op de rijbewijzen.

De VCT constateert dat het klein zegel van de Staat het hoofd is van het document waarop het voorkomt. Zij is van oordeel dat de taalregeling die geldt voor het hoofd dezelfde is als die welke geldt voor het document zelf.

Wanneer het dus gaat om berichten en mededelingen die rechtstreeks aan het publiek worden gericht door een plaatselijke dienst, moeten die in het Nederlands en in het Frans worden gesteld (art. 40, 2e lid, SWT).

Zo komt, bijvoorbeeld, op de 1e bladzijde van het Belgisch Staatsblad (een tweetalige publikatie van een centrale dienst) het zegel van de Staat voor, met de tweetalige vermelding "l'Union fait la force - Eendracht maakt macht" of "Eendracht maakt macht" - l'Union fait la force". Elk jaar wordt de taalvolgorde omgewisseld.

Op uw 1e vraag kan dus worden geantwoord dat het klein zegel van de Staat, in sommige gevallen, het voorwerp kan uitmaken van tweetalige vermeldingen.

Artikel 41, § 1, SWT bepaalt dat de centrale diensten, voor hun betrekkingen met de particulieren gebruik maken van die van de drie talen waarvan de betrokkenen zich hebben bediend. Wanneer een centrale dienst een brief stuurt aan een Duitstalige particulier, moet die brief enkel in het Duits worden gesteld. Hetzelfde geldt voor de kenspreuk die in 's lands zegel voorkomt.

I.v.m. uw 2e vraag kan, op grond van het gegeven voorbeeld, dat niet beperkend is, worden geoordeeld dat er drie eentalige versies van het zegel moeten bestaan.

Dat is o.m. ook het geval in de betrekkingen tussen de centrale en de plaatselijke en gewestelijke diensten van het Franse, het Nederlandse en het Duitse taalgebied. In dat geval, wordt gebruik gemaakt van de taal van het gebied (art. 39, § 2, SWT).

Op uw 3e vraag meent de VCT te kunnen antwoorden dat er zich geen geval zal voordoen waarin de kenspreuk tegelijk in de drie talen zal moeten worden vermeld (eventueel met uitzondering van de diensten gevestigd in het buitenland - zie hieronder).

Artikel 40, 1e lid, SWT bepaalt aldus dat de berichten en mededelingen die de centrale diensten aan het publiek richten door bemiddeling van de plaatselijke diensten, onderworpen zijn aan de taalregeling die ter zake aan genoemde diensten bij de SWT wordt opgelegd.

In de plaatselijke diensten die gevestigd zijn in het Nederlandse of het Franse taalgebied, zonder speciale regeling, wordt gebruik gemaakt van het Nederlands of van het Frans (art. 11, § 1).

In de taalgrensgemeenten en in de randgemeenten, worden de mededelingen gesteld in het Nederlands en in het Frans, met voorrang voor de taal van het gebied (wanneer het om één enkel document gaat). Het zegel van de Staat is aan dezelfde regels onderworpen.

Mededelingen mogen het voorwerp uitmaken van twee eentalige documenten, een Nederlands en een Frans, eventueel in recto/verso-vorm (art. 11, § 2, 2e lid, en art. 24).

In de gemeenten van Brussel-Hoofdstad moeten de mededelingen tweetalig zijn: het Frans en het Nederlands staan er op voet van gelijkheid (art. 18).

In de gemeenten van het Duitse taalgebied, worden de berichten en mededelingen gesteld in het Duits en in het Frans, met voorrang voor de taal van het gebied.

De kenspreuk van de Staat dient dus in het Duits en in het Frans te worden vermeld (art. 11, § 1, 2e lid).

Het antwoord op uw 4e vraag ligt vervat in de bovenstaande overwegingen.

I.v.m. uw 5e vraag, bepaalt art. 47, § 2, SWT dat de in het buitenland gevestigde diensten de berichten, mededelingen en formulieren bestemd voor het Belgisch publiek, stellen in het Nederlands en in het Frans en, zo daartoe aanleiding bestaat, ook in het Duits.

Indien het om één enkel document gaat, dient de kenspreuk van het zegel in de drie landstalen te worden vermeld.

Artikel 47, § 3, bepaalt dat de bedoelde diensten met de Belgische particulieren corresponderen in de taal waarvan dezen zich hebben bediend. In dat geval dienen het document en de kenspreuk eentalig te zijn: Nederlands, Frans of Duits, naargelang van het geval.

Conclusie: aangezien artikel 193 van de Grondwet de kenspreuk van de Belgische natie in de drie talen bevat, ziet de VCT niet in waarom die spreuk niet in het Duits zou voorkomen op documenten die, krachtens de SWT, in die taal dienen te worden gesteld.

Het komt de VCT niettemin voor dat het koninklijk besluit van 18 maart 1837 zou moeten worden herzien om 's lands zegel aan te passen aan de huidige realiteit.

Met de meeste hoogachting,

De Voorzitter,

A. VAN CAUWELAERT-DE WYELS